

In beweging

Jaarverslag 2009

De Interconfessionele Scholengroep Westland bestaat uit zes scholen en een algemene directie.

- **ISW Gasthuislaan/Madeweg,** 's Gravenzande (havo, vwo, vwo-plus)
- **ISW Hoge Woerd,** Naaldwijk (vmbo, lwoo)
- **ISW Hoogeland,** Naaldwijk (mavo, havo, vwo, vwo^{xtra})
- **ISW Irenestraat,** Poeldijk (vmbo, mavo, havo)
- **ISW Lage Woerd,** Naaldwijk (praktijkonderwijs, vmbo, lwoo)
- **ISW Sweelincklaan,** 's-Gravenzande (vmbo, mavo, havo)

Inhoud

Voorwoord	6	Locaties	14
		Gasthuislaan-Madeweg	14
		Hoge Woerd	16
ISW in het Westland	7	Hoogeland	18
Leren	7	Irenestraat	20
Leven	7	Lage Woerd	22
Werken	8	Sweelincklaan	24
Onderwijs	8	Financiën	26
Inspireren	8	Toelichting op jaarrekening	26
Kiezen	8	Jaarrekening + kerngetallen	28
Zorgen	9		
Innoveren	10		
Bouwen	11	Adressen	30
Besturen	11	Colofon	31
Meedenken	11		
Personeel	12		
Binnenhalen en opleiden	12		
Ontwikkelen en belonen	13		
Motiveren en betrekken	13		

Missie

De Interconfessionele Scholengroep Westland (ISW) wil een dynamische school zijn met een open blik naar de wereld, met degelijk en inspirerend onderwijs en met aandacht en respect voor het individuele kind en diens ouders of verzorgers.

Met veel enthousiasme en betrokkenheid werken personeel, ouders en leerlingen aan een veilig en vertrouwd leef- en werkklimaat. Dit maakt ISW een aantrekkelijke school om samen te leren en samen te werken.

ISW werkt vanuit een christelijke grondslag en staat open voor leerlingen van alle gezindten.

ISW biedt onderwijs voor leerlingen van alle onderwijsniveaus. Elke leerling en medewerker krijgt veel kansen zich op tal van terreinen optimaal te ontplooiën.

Voorwoord

**“De ontwikkelingen
gaan snel en dat
is ook nodig”**

ISW volop in beweging

Voor u ligt het jaarverslag van Interconfessionele Scholengroep Westland. Het afgelopen jaar is ISW flink in beweging geweest. De ontwikkelingen gaan snel en dat is ook nodig.

We hebben veel verbeterd aan de interne organisatie. Zo kunnen we de middelen nog doelmatiger voor het onderwijs inzetten. Zeker zo belangrijk is het feit dat op alle ISW-scholen elke dag opnieuw hard wordt gewerkt aan verbeteringen van het onderwijs. Dat is nodig om de hoge kwaliteit van vandaag vast te houden voor morgen. Want we stellen telkens hogere eisen aan de school.

De medewerkers van ISW hebben die bewegingen met veel plezier en inzet gestalte gegeven. Zij zijn enthousiast om dit op een degelijke en betrouwbare manier verder voort te zetten. Dit jaarverslag is bedoeld om daar wat inzicht in geven. Ik wens u veel leesplezier toe.

Cor van Dalen

Algemeen directeur ISW

September 2010

ISW in het Westland

Als scholengroep regionaal betrokken

Ingeklemd tussen de grote steden vormt Westland een unieke gemeenschap. ISW is zich bewust van haar verantwoordelijkheid ten opzichte van die Westlandse gemeenschap, in pedagogisch-didactisch én maatschappelijk opzicht. ISW draagt zorg voor goed onderwijs op maat voor iedere leerling en levert zo een actieve bijdrage aan het welzijn en de toekomst van alle Westlanders.

Leren

ISW vindt het belangrijk dat alle kinderen uit de regio, ongeacht hun interesse, behoefte of talent, in het Westland naar school kunnen gaan. Bovendien moeten kinderen kunnen leren en zich ontwikkelen vanuit hun

talenten en met oog voor hun mogelijkheden. We werken dan ook aan een divers scholenaanbod met veel differentiatie. We geven leerlingen de kans hun talenten te ontplooiën en te excelleren, bijvoorbeeld op gebied van sport, kunst, cultuur, techniek, exacte vakken of talen. Leren vanuit een talent motiveert en inspireert. Daar waar leerlingen meer aandacht nodig hebben, creëren we extra voorzieningen. Dat geldt zowel voor leerlingen die meer moeite hebben met leren, als voor leerlingen die bovengemiddeld presteren.

Leven

Niet alleen in de school, ook daarbuiten heeft ISW een verantwoordelijkheid als het gaat om opvoeden, gezondheid en veiligheid. Om die reden

participeren we bijvoorbeeld in zowel de gemeente Westland als Hoek van Holland in het preventieve jeugdprogramma *Communities that Care*. Ook werkt ISW aan de vorming van een maatschappelijke raad, waarin mensen uit het bedrijfsleven, de overheid, de politie en andere maatschappelijke partners zitting krijgen. Op die manier willen we ontwikkelingen buiten de school vertalen naar het leven in de school, en andersom aan de buitenwereld laten zien wat er binnen ISW gebeurt.

De maatschappelijke stage is eveneens een goed middel om leerlingen maatschappelijk bewustzijn mee te geven. ISW ziet de stage als een belangrijk onderdeel van het leerproces. In het schooljaar 2011-2012 stelt de overheid deze stage voor alle middelbare scholieren verplicht. We werken voor de invulling ervan samen met het steunpunt Vrijwilligerswerk, de gemeente en diverse maatschappelijke instellingen. Afgelopen jaar al is het aantal uren maatschappelijke stage binnen ISW flink uitgebreid. Leerlingen maakten bijvoorbeeld het strand schoon, hielpen ouderen en gehandicapten, richtten in 's-Gravenzande een 'weggeefwinkel' voor speelgoed op en pleegden onderhoud in recreatiegebied *De Wollebrand* in Honselersdijk. Ook hielpen leerlingen van ISW bij de gemeenteraadsverkiezingen met het tellen van de stemmen.

Werken

ISW heeft een lange traditie als het gaat om samenwerking met bedrijven in het Westland. Met name in het beroepsonderwijs is de relatie met het bedrijfsleven hecht. Initiatieven als *Westland on Stage* en de *Dag van de Westlandse Techniek*, en stageconvenanten met zo'n honderdvijftig bedrijven in de regio, bieden leerlingen de best mogelijke voorbereiding op de arbeidsmarkt. We sluiten zo eveneens aan bij de wensen van het bedrijfsleven. Die samenwerking breiden we de komende jaren verder uit, zodat ook vanuit havo en vwo een nauwe band ontstaat met het Westlandse bedrijfsleven.

Ambitie

ISW wil een dynamische school zijn met een open blik op de wereld.

We nemen actief deel aan de samenleving en vervullen als grootste school binnen Westland een belangrijke rol in de regionale samenleving.

Onderwijs

Ambitie

ISW wil bij de beste tien procent van het Nederlands voortgezet onderwijs horen.

Innovatie en inspiratie

Westlandse leerlingen presteren bovengemiddeld in hun schoolresultaten. ISW vindt dat belangrijk. Goed onderwijs draagt bij aan succes later op de arbeidsmarkt en aan een grote maatschappelijke betrokkenheid. We blijven ons onderwijs verbeteren, zodat we goede vakmensen kunnen blijven afleveren. Van beroepsonderwijs tot gymnasium.

Inspireren

ISW biedt degelijk en inspirerend onderwijs. Ons onderwijsconcept, zoals vastgelegd in het verleden jaar vastgestelde schoolplan, draait om ambitie, actie, keuzes en samenwerking. We willen leerlingen stimuleren het beste uit zichzelf te halen. Niet alleen binnen de school, maar ook daarbuiten. Gebruik van ICT-middelen kan daarin een grote rol spelen. De inzet van ICT kan volgens ISW een brug slaan tussen de belevingswereld van huidige en toekomstige generaties en het onderwijs. Computers zijn voor leerlingen van nu een natuurlijk communicatiemiddel, waarmee ze kunnen leren samenwerken. Met ICT maken we het onderwijs interactiever en interessanter. Leerlingen doen actief kennis op en werken met elkaar samen. We vinden het wel belangrijk dat kinderen leren goed om te gaan met ICT. Ze moeten er actief mee aan de slag. Wie z'n computer aanzet, kan via internet de hele wereld aan informatie binnenhalen. Leerlingen leren de verkregen informatie op waarde te schatten, in samenhang te zien met de leerstof en te gebruiken voor kennisconstructie en kenniscreatie, en niet alleen voor kennisoverdracht.

Kiezen

Leerlingen willen kunnen kiezen uit een breed aanbod, zodat het onderwijs aansluit bij hun talent en potentie. ISW is de grootste scholengemeenschap in Westland en voelt zich verantwoordelijk voor het realiseren van een zo divers mogelijk aanbod. De meerwaarde van ISW is dat de scholen kunnen profiteren van elkaars kennis en ervaring. Daarnaast willen we dat scholen

zich meer op hun sterke punten onderscheiden. Daartoe is een proces van profilering in gang gezet. Zo houden de scholen elkaar scherp, stimuleren we verdere onderwijskundige ontwikkeling en kunnen Westlandse scholieren een opleiding kiezen die het beste past bij hun talenten. Een leerling met bijzondere aanleg voor techniek, kiest bijvoorbeeld voor de locatie Irenestraat of Hoogeland, scholen waar techniek voorop staat. Een sportieve leerling kan naar de locatie Gasthuislaan/Madeweg, een school met een sportprofiel.

Zorgen

De zorg voor leerlingen heeft voortdurend onze aandacht. De scholen hebben de beschikking over zorgadviesteams, mentoren, vertrouwenspersonen en maatschappelijk werk. Daarnaast wil ISW zoveel mogelijk maatwerk leveren aan individuele leerlingen. Kinderen met bijvoorbeeld dyslexie of een vorm van autisme, maar ook hoogbegaafde kinderen, moeten de aandacht krijgen die ze verdienen.

Dat realiseren we met het recent opgezette leerlingvolgsysteem. Het systeem brengt de schoolloopbaan van elke leerling in kaart. Welke capaciteiten heeft een leerling? Wat wil hij? Welk gedrag laat hij zien en wat presteert hij? Nauwkeurige registratie van de gegevens en een vergelijking over meerdere jaren, bieden mogelijkheden voor begeleiding op maat.

Een leerling die maximaal presteert voor zijn kunnen, moet niet worden gedwongen nog harder te werken. Passen de prestaties of het gedrag niet bij de gemeten capaciteiten, dan kijken we naar de achterliggende oorzaken. De komende jaren wordt het leerlingvolgsysteem nog verder geïntegreerd in ons onderwijs.

We zorgen voor goed onderwijs voor iedereen, in overleg met alle scholen voor basis-, speciaal en voortgezet onderwijs in de regio en met de gemeente. Daarnaast werken we, om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten te voorkomen, nauw samen met de afdeling Leerplicht, bureau Halt, het Openbaar Ministerie, het maatschappelijk werk en de GGD.

Innoveren

ISW heeft de afgelopen jaren geld en energie gestoken in het actualiseren van de ICT. Alle scholen zijn inmiddels uitgerust met elektronische schoolborden en de ICT-infrastructuur is professioneler en bedrijfszekerder gemaakt. De elektronische leeromgeving wordt steeds verder uitgebreid en vaker in het onderwijs ingezet.

Uitgangspunt bij alle investeringen blijft dat ICT een meerwaarde moet hebben voor het onderwijs aan en de zorg voor de leerlingen. Zo kan de elektronische leeromgeving onderwijs op maat versterken. Leerlingen bijvoorbeeld die extra huiswerk nodig hebben, kunnen – soms naast een extra huiswerkuur op school – via de elektronische leeromgeving opdrachten maken.

We willen de kennis over ICT-gebruik in het onderwijs vergroten. Dat doen we door overleggen te organiseren tussen de locaties onderling, het instellen van werkgroepen en via samenwerking met scholen buiten ISW. Ook investeren we in scholing van het onderwijzend personeel op ICT-gebied.

Bouwen

Mijlpaal in het huisvestingsbeleid van ISW was afgelopen jaar de oplevering van de locatie Hoogeland, een 25 miljoen euro kostend, modern schoolgebouw. De locatie is voorzien van de laatste snufjes op technologiegebied. De school telt nu 1500 leerlingen. Toch is dankzij het doordachte ontwerp het gevoel van kleinschaligheid en sociale veiligheid nog steeds aanwezig. De komende jaren besteden we extra aandacht en geld aan de scholen in Monster en Poeldijk. Deze locaties worden gerenoveerd en gemoderniseerd. Daarnaast ondergaan de vmbo-scholen een aantal aanpassingen, zodat ze gereed zijn voor de invoering van het vakcollege. Samenwerking met de gemeente Westland is voor een goed onderwijs- en huisvestingsbeleid van cruciaal belang. ISW treft daarin een partner die bereid is te investeren in het onderwijs en haar rol goed oppakt als het gaat om onderwijsvoorzieningen.

Besturen

ISW heeft afgelopen jaar de directiestructuur vereenvoudigd. De locatie-directeuren en de algemene directie staan daarmee dicht bij elkaar. Dat komt de interne communicatie ten goede en vergroot de wederzijdse betrokkenheid tussen de afzonderlijke scholen en de algemene directie. Tegelijkertijd heeft de wijziging een besparing opgeleverd. De komende tijd wordt bekeken of de afzonderlijke scholen op financieel en facilitair gebied extra centrale ondersteuning kunnen krijgen. Op die manier kunnen de locatiedirecteuren zich nog meer dan nu, richten op het onderwijs en de mensen op school.

Meedenken

De mening van ouders, leerlingen en medewerkers telt bij ISW. Om dat meer vorm te geven en om de inbreng van de afzonderlijke scholen beter te benadrukken, zullen de zes locatieraden in de toekomst een steeds grotere rol spelen bij de besluitvorming. Daarmee komt ook de grote diversiteit aan onderwijs binnen ISW meer tot zijn recht. De medezeggenschapsraad van ISW blijft het algemene belang behartigen, maar onderwerpen die op locatie-niveau spelen, worden door de raden besproken.

Ambitie

ISW wil leerlingen inspireren om zich te ontplooien in een veilige omgeving. We willen dat ze het beste in zichzelf omhoog halen.

Ambitie

ISW wil een attractieve en zorgzame werkgever zijn, waar medewerkers alle kans krijgen om zich te ontplooiën in een vertrouwde omgeving.

Personeel

Opleiden en motiveren als speerpunten

Ontwikkeling en motivatie van het personeel zijn belangrijk binnen ISW. Dat uit zich met name in een ruim scholingsbudget en samenwerking met opleidingsinstituten. Voortdurende ontwikkeling is essentieel om de kwaliteit van ons onderwijs op peil te houden. Bovendien willen we zorgen dat zowel de huidige als nieuwe leerkrachten zich bij ons thuis voelen.

Binnenhalen en opleiden

Het vinden van voldoende en goed gekwalificeerd personeel is in de onderwijssector lastig. De vergrijzing onder onderwijzend personeel en de veranderende arbeidsmarkt, leggen druk op de personeelswerving. De afgelopen jaren lukte het binnen ISW steeds om alle vacatures te vervullen, maar de kwaliteit staat onder druk. ISW voert al enkele jaren een beleid waarin alle onbevoegde docenten verplicht hun eerste- of tweedegraads bevoegdheid behalen. Daarbij krijgen ze vanuit de organisatie alle steun.

ISW werkt

ISW heeft een eigen vacaturesite.

Kijk op www.iswwerkt.nl voor alle vacatures van de scholengroep.

Om te garanderen dat we steeds kwalitatief goed personeel kunnen aan-nemen, zijn afgelopen jaar de eerste contacten gelegd met onder andere de Hogeschool Rotterdam en met Inholland. We willen ideeën als *Opleiden in de School* en de *Academische School* vanuit ISW vorm gaan geven met diverse onderwijspartners. Zo dragen we bij aan de inhoud en de kwaliteit van de opleidingen, en daarmee aan de kwaliteit van toekomstig onderwij-zend personeel.

Ontwikkelen en belonen

ISW faciliteert medewerkers om in zichzelf te investeren. Ons scholings-budget is ruim. Wij hechten daar waarde aan. Bijscholing, deskundigheids-bevordering en competentieontwikkeling zijn binnen ons instituut gebruikelijk. Iedere medewerker moet beschikken over een eigen bekwaamheidsdossier. Met een actief belonings- en waarderingsbeleid, het geven van meer verantwoordelijkheid aan individuele docenten en goede secundaire arbeidsvoorwaarden willen we onze medewerkers stimuleren en voor langere tijd aan ons binden.

Motiveren en betrekken

We betrekken onze medewerkers bij tal van projecten binnen ISW. Samen met collega's nieuwe zaken ontwikkelen, motiveert. Eigenaarschap is daarin een belangrijk element. Zoals we leerlingen eigenaar van hun leerproces willen laten zijn, bieden we docenten ruimte voor eigenaarschap van een ontwikkelingsproces. We hebben verschillende ISW-brede werkgroepen opgericht, zoals het netwerk voor ICT-coördinatoren.

"Het is belangrijk dat Westlandse topsporters ook in het Westland naar school kunnen. Het is een goede ontwikkeling als ze volledig voor hun sport kunnen gaan en tegelijkertijd hun opleiding niet hoeven vergeten. Bij BSM gebruiken we sport als middel om leerlingen organisatorische kwaliteiten aan te leren, zoals omgaan met groepen, organiseren en leidinggeven."
Eelco Overkleeft, topsportcoördinator

Locatie Gasthuislaan-Madeweg

havo, vwo en vwo-plus

Scoren met sport, kennis en cultuur

Sport hoort bij Westland. Het is niet voor niets dat ISW Gasthuislaan-Madeweg een nieuw sportleerplan heeft opgezet en topsporters alle kans biedt hun activiteiten op een goede manier uit te voeren.

Afgelopen jaar formuleerde de ISW-locatie Gasthuislaan-Madeweg een nieuwe visie op onderwijs. De school hield een enquête onder docenten, leerlingen en ouders om te vragen wat zij belangrijk vinden. "Bij de leerlingen zag je dat sport heel erg hoog scoorde", zegt directeur Aad Bom. "Niet zo verwonderlijk, want binnen Westland wordt behoorlijk gesport. De deelname aan sportclubs ligt hier hoger dan het landelijk gemiddelde."

Eindexamenvak

De roep om meer sport op school was er al langer. Om aan de vraag van de leerlingen tegemoet te komen, ontwikkelde de vakgroep Lichamelijke Oefening afgelopen jaar een nieuw leerplan: Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM). Vanaf komend schooljaar kunnen leerlingen uit vier havo en vwo dit kiezen als examenvak. Dat het aanslaat, blijkt uit de aanmeldingen. De school kan starten met twee groepen BSM op de havo en één op het vwo. BSM is volgens Bom meer dan het beoefenen van sport. "Het is veel breder. Er is niet alleen extra aandacht voor gymmen, maar ook voor organiseren, leidinggeven, samenwerken en gezondheidkunde."

Topsport

De extra aandacht voor sport is er al langer bij ISW Gasthuislaan-Madeweg. De school heeft een topsportbeleid. Een leerling die bovengemiddeld presteert op sportgebied, krijgt van de school speciale faciliteiten. Er wordt rekening gehouden met zijn onderwijs en hij krijgt de ruimte om deel te nemen aan wedstrijden. "Een leerling die landelijk op heel hoog niveau surft, in de nationale wielerploeg zit of regionaal aan de weg timmert, krijgt - afhankelijk van het niveau waarop hij presteert - faciliteiten", zegt Bom. "Zo'n leerling in de nationale wielerploeg mag bijvoorbeeld vier dagen mee naar San Remo om daar te fietsen." In totaal telt de school momenteel vijftien talenten die onder het topsportbeleid vallen.

Snel leren

Naast sport onderscheidt ISW Gasthuislaan-Madeweg zich met vwo-plus voor hoogbegaafde leerlingen. Leerlingen die snel leren, komen in een aparte brugklas terecht. Daar krijgen ze de reguliere lesstof in versnelde vorm voorgeschoteld, zodat er tijd overblijft om speciale projecten uit te voeren. Het is volgens Bom geen klasje voor hoogbegaafden. "Het zijn gewoon kinderen die sneller kunnen leren en uitgedaagd moeten worden om het beste uit zichzelf te halen. En ze leren een bepaalde manier van verwerken aan, waardoor ze later betere studenten worden."

Scapino Ballet

Ook heeft de school volop aandacht voor kunst en cultuur. Beeldende vorming, muziek, dans en toneel zitten al lang in het pakket. De jaarlijkse toneelvoorstelling staat al lange tijd op het programma en sinds negen jaar worden er popconcerten gegeven. Verder kent de school een goede samenwerking met de Nationale Dansacademie en het Scapino Ballet. "Het is uniek in Westland dat er een dansgroep op school komt die les geeft aan leerlingen in de bovenbouw. 's Avonds geven ze vervolgens een danspresentatie aan hun ouders", zegt Bom.

Ambitie

Leerlingen leren het beste uit zichzelf te halen, zodat ze zich straks in onze complexe samenleving niet alleen kunnen handhaven, maar ook een wezenlijke bijdrage kunnen leveren.

Cijfers 2008-2009

Slagingspercentage

Gasthuislaan

	SE	CE	% geslaagd
havo	6,8	6,4	91
vwo	6,9	6,4	97,1

Aantal leerlingen	Gasthuislaan	832
	Madeweg	192

Aantal medewerkers	Gasthuislaan	83
	Madeweg	10

Verzuimpercentage

Gasthuislaan/Madeweg

2008	4,7%
2009	3,1%

"Je moet een leerling altijd benaderen op dingen die hij wel goed kan. Geef een leerling de kans zijn sterke punten verder te ontwikkelen. Zo'n positieve benadering heeft meer succes dan zeggen wat ze allemaal niet kunnen."

Pim Kouwenhoven, teamleider sector Economie

Locatie Hoge Woerd

Beroepsgericht bovenbouw en Iwoo

Op weg naar onderwijs op maat

De ontwikkeling van het vakcollege. De invoering van praktische sectororiëntatie. Het opzetten van een digitaal leerlingportfolio. Op ISW Hoge Woerd is het onderwijs zichtbaar in beweging.

Een kind van veertien jaar gefundeerd laten kiezen welk werk het de rest van zijn leven wil doen, is geen gemakkelijke opgave. ISW Hoge Woerd probeert de leerlingen daarin zo zorgvuldig mogelijk te begeleiden. De tweedejaars leerlingen van de drie vmbo-onderbouwlocaties krijgen via praktische sectororiëntatie (PSO) de kans om in de praktijk uitgebreid kennis te maken met diverse vakrichtingen. Daartoe volgen ze lessen op de locatie Hoge Woerd. Directeur Johan Lievaart ziet PSO als een welkome aanvulling in het keuzetraject. "Het ontbrak de leerlingen nog te veel aan praktische ervaring. Nu kiezen ze veel bewuster hun vervolgrichting. Ik verwacht daarom volgend jaar veel minder keuzewijzigingen van leerlingen."

Maatwerk

De invoering van PSO staat niet op zich. ISW Hoge Woerd is meer en meer bezig maatwerk als uitgangspunt te nemen voor het onderwijs. Zo wordt de komende jaren ingezet op individuele leertrajecten, waarbij de ontwikkelingsbehoefte van de leerling centraal staat. Lievaart: "Wanneer een leerling bijvoorbeeld moeite heeft met zelfstandig werken, maken we afspraken om aan dat punt te werken. Te beginnen bij één vak. Door het zo klein te houden, maak je het werkbaar, zichtbaar voor de leerling. Dat geeft een positief leereffect. En dat is voor onze leerlingen heel belangrijk. Het vraagt heel veel van de docenten en de school, maar het begin is er." Ook aan differentiatie in de leerstof wordt gewerkt. Binnen het reguliere programma wordt ruimte gecreëerd om leerlingen de kans te geven hun interesses te ontwikkelen. "Bij een leerling in de sector Economie die later misschien een eigen sportschool wil beginnen, moet je bijvoorbeeld de ondernemerszin ontwikkelen", zegt Lievaart. "Daar willen we lesmodules

voor maken. Leerlingen kunnen op die manier een eigen route binnen die sector vinden." De invoering van een eigen digitaal leerlingportfolio is een ander recent voorbeeld. Docenten en mentoren kunnen hiermee competentieontwikkelingen, stages, beroepsvaardigheden en het cv van elke leerling nauwgezet volgen.

Vakcollege

Dat digitaal portfolio zal binnen het vakcollege op de vmbo-onderbouwlocaties Irenestraat, Lage Woerd en Sweelincklaan worden ingezet. Het vakcollege van ISW gaat per 1 augustus 2011 officieel van start, maar al komend schooljaar krijgen nieuwe leerlingen in de onderbouw er mee te maken. Na twee jaar juniorvakcollege volgt vanzelf het vakcollege in de bovenbouw op ISW Hoge Woerd. Niet alleen voor de sector Techniek, maar ook voor Economie en Zorg en Welzijn.

Meer praktisch, beroepsgericht onderwijs en loopbaanoriëntatie van leerlingen staan bij het vakcollege voorop. Daarnaast is er voldoende ruimte voor algemene vorming, taal en rekenen en ondersteunende vakken als Engels, Nederlands en wiskunde. Steeds wordt gezorgd dat de theorie ook de praktijk ondersteunt. Leerlingen ronden de opleiding af met een vmbo-diploma basis- of kaderberoepsgerichte leerweg. In de toekomst wordt nauwer samengewerkt met het ROC om de doorstroming van vmbo-leerlingen naar het mbo te bevorderen, zodat er voor de leerling een duidelijke en doorlopende periode van zes jaar vakopleiding ontstaat.

Ambitie

Op ISW Hoge Woerd werk je beroepsgericht en goed begeleid aan je eigen toekomst.

Cijfers 2008-2009

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
bl	6,8	6,2	100,0
kl	6,8	6,2	95,4

Aantal leerlingen 486

Aantal medewerkers 73

Verzuimpercentage

2008	8,2%
2009	6,1%

Locatie Hoogeland

Mavo, havo, vwo en vwo^{xtra}

Resultaat boeken in een moderne leeromgeving

Nieuwbouw stelde ISW Hoogeland in staat de laatste technieken toe te passen in het onderwijs. Toch wordt bij alle innovaties één ding nooit uit het oog verloren: op school moeten leerlingen leren en presteren.

Het verhuizen van een school is een aanzienlijke klus. Temeer als drie locaties samenkomen en er een school van 1500 leerlingen ontstaat. Op ISW Hoogeland is die opdracht geslaagd. Directeur Han Versloot is - bijna een jaar na de opening - een tevreden man. Het concept, de leerlingenstromen, alles klopt in zijn ogen. Om te voorkomen dat de school een massale leerfabriek zou worden, is gekozen voor drie afdelingen. De mavo, de onderbouw havo/vwo en de bovenbouw havo/vwo hebben elk hun eigen domein. "Kleinschaligheid en veiligheid stonden bij ons voorop", zegt Versloot. "Dat is ook gelukt, want zeventig procent van de

"Bij AIM ondersteunen we woorden en grammatica met gebaren. De leerlingen praten en gebaren het hele lesuur met de docent mee en zijn daardoor zeer actief met de taal bezig. De methode volgt de lijn van de natuurlijke taalvererving: eerst mondeling leren, daarna schriftelijk."
Georgina de Bode, docente Frans

tijd hebben de leerlingen les op hun eigen afdeling."

De nieuwbouw bood meer kansen. Zo is de school volgestopt met techniek. Een bedraad en draadloos netwerk bijvoorbeeld zorgen er voor dat leerlingen en docenten overal van de computer gebruik kunnen maken. En in de hele school is geen krijtje meer te bekennen; in elk lokaal wordt gebruik gemaakt van smartborden. Ook is er een – nu nog beperkt gebruikte – elektronische leeromgeving opgezet.

Onderzoeken

Al dat digitale geweld betekent nog niet dat het papier is afgeschafpt op ISW Hoogeland. De school maakt wel voorzichtig een start met het leermiddelenbeleid. "De overheidssubsidie voor schoolboeken is ontoereikend", zegt Versloot. "Daarom kijken we nu naar digitaal materiaal voor bijvoorbeeld werkboeken. Ook werken we samen met bijvoorbeeld

de Onderwijsvernieuwingsscoöperatie aan een landelijke database voor onderwijsprogramma's. Die moet over twee jaar klaar zijn. Er komt dus wellicht een keer een omslagpunt, waarna we alleen nog maar computers zullen gebruiken."

Eén ding blijft de school altijd voor ogen houden: alle vernieuwingen moeten ten dienste staan van het onderwijs. "We blijven een kennisschool, waar leren en presteren voorop staat", zegt Versloot. "Elke nieuwe activiteit moet een meerwaarde hebben, verdieping bieden en structureel zijn. We hechten zeer aan goede resultaten. De kunst is om dat te koppelen aan een moderne leeromgeving."

ISW Hoogeland mag zichzelf dan als degelijk beschouwen, vernieuwingen worden zeker niet geschuwd. De school wordt een technasium, waardoor het bètaonderwijs een sterke impuls krijgt. Op technasiums wordt het havo- en vwo-onderwijs uitgebreid met het examenvak *Onderzoeken en Ontwerpen*, een praktische toepassing van wetenschappelijk onderwijs.

Gebarentaal

Ook aan de alfa-kant heeft de school enkele initiatieven gelanceerd. Zo wordt op de mavo in de brugklas het Franse taalonderwijs tegenwoordig via de AIM-methode onderwezen. Leerlingen vergroten met deze uit Canada afkomstige methode hun woordenschat en spreekvaardigheid zeer snel.

Daarbij maken zij gebruik van gebaren, muziek en dans. Versloot: "Voor de docenten is het zeer arbeidsintensief. Maar de leerlingen vinden het aansprekend. We willen het daarom zeker in klas 2 voortzetten."

Daarnaast kent ISW Hoogeland al langer het vwo^{xtra}, waar Cambridge Engels wordt onderwezen. In een aparte klas krijgen leerlingen extra uren Engels op een zeer hoog niveau. Uiteindelijk leidt dat tot een internationaal erkend diploma. "Daar is grote belangstelling voor", zegt Versloot. "Het is een heel succesvol programma."

Ambitie

Wij willen degelijk en uitdagend onderwijs geven in een vertrouwde en moderne leeromgeving.

Cijfers 2008-2009

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
mavo	6,7	6,7	96,8
havo	6,5	6,6	93,4
vwo	7,0	6,6	97,8

Aantal leerlingen 1542

Aantal medewerkers 153

Verzuimpercentage

2008	7,0%
2009	4,1%

ISW Tiendweg en ISW Chrysantenstraat zijn sinds schooljaar 2009/2010 samengevoegd in ISW Hoogeland. Bovenstaande cijfers zijn de resultaten van de Chrysantenstraat en Tiendweg samen.

"Dit is een gemoedelijke, zeer veilige school met een groot saamhorigheidsgevoel. Het team straalt betrokkenheid uit. Simpelweg door leerlingen respectvol te benaderen, krijg je ook respect terug. Dat is voelbaar in de sfeer op school."

Jack Kerkhoven, docent LO en decaan

Locatie Irenestraat

Vmbo, mavo en havo

Een school voor talent

Op school bezig zijn met iets wat je écht leuk vindt, stimuleert om ook bij de andere vakken een stapje harder te lopen. Met de Talentgroepen heeft ISW Irenestraat een instrument in handen om leerlingen net dat beetje extra te motiveren.

Leerlingen van ISW Irenestraat kunnen kiezen uit drie Talentgroepen: Sport, Techniek of Kunst. Elke week gaan de leerlingen een middag aan de slag met het onderwerp van hun keuze. De Talentgroepen zijn twee jaar geleden in de brugklassen gestart. Afgelopen jaar breidde de school de activiteiten uit naar de tweede klassen. De komende jaren moet dat uitmonden in een zoveel mogelijk doorlopende leerlijn tot klas vier.

Klimmen

De Talentgroepen zijn bedoeld als aanvulling op het reguliere lesaanbod. Zo maken de leerlingen van de sportgroep kennis met bijvoorbeeld squash, tennis, schaatsen en klimmen. Je hoeft volgens docent lichamelijke opvoeding en decaan Jack Kerkhoven geen ster te zijn om aan de Talentgroep Sport mee te doen. "Het verschil met de normale gymlessen is dat in deze groep allemaal kinderen zitten die het leuk vinden om te bewegen. Je hebt dus weinig motivatieproblemen."

De eerstejaars leerlingen van de Talentgroep Kunst hebben afgelopen jaar onder meer gewerkt aan een musical. Niet uit een boekje, maar helemaal zelf bedacht: de muziek, de teksten, de decors en de kostuums. De techniegroep heeft onder meer deelgenomen aan de *Legu League* wedstrijden en een bezoek gebracht aan het Europees ruimtevaartcentrum ESTEC. Dat de Talentgroepen een schot in de roos zijn, bewijst het stijgend

leerlingaantal van de school. Locatiedirecteur Bert van Straten: "Er zijn zelfs kinderen die zich speciaal voor de Talentklassen bij ons aanmelden, terwijl ze normaal gesproken een school dichterbij huis zouden kiezen."

Beweging als examenvak

Dit jaar hebben de mavoleerlingen voor het eerst na het tweede jaar hun vakkenpakket moeten kiezen, in plaats van een jaar later. "In plaats van vijftien vakken hebben de leerlingen in klas drie nu nog maar elf vakken", vertelt Kerkhoven. "Op die manier heb je meer tijd per vak en kunnen we extra verdieping aanbrengen in ons onderwijs."

Als enige vmbo-school binnen ISW gaat de locatie Irenestraat lichamelijke oefening aanbieden als examenvak. De leerlingen van mavo drie kunnen komend schooljaar al LO2 in hun vakkenpakket kiezen. Ook de Talentgroep Techniek wordt doorgetrokken naar de derde klas, terwijl de Kunstgroep met culturele en kunstzinnige vorming al een logisch vervolg heeft. Van Straten: "We kijken of we muziek of beeldende vorming als examenvak kunnen aanbieden. Ons doel is te proberen elke Talentgroep een bepaald profiel te geven dat uiteindelijk uitmondt in een eindexamen."

ISW Irenestraat vindt het belangrijk techniek bij meisjes onder de aandacht te brengen. Daartoe is afgelopen jaar onder meer een meidencursus voor derdeklassers georganiseerd bij ROC Mondriaan. Verder was er op school een speciale dag waarbij vrouwen kwamen vertellen over hun baan in de techniek. Van Straten: "We willen ze niet per se die richting opduwen, maar wel laten zien dat er veel mogelijkheden zijn. Techniek betekent niet dat je de hele dag met je handen in de olie zit of aan een motorblok moet knutselen."

Ambitie

ISW Irenestraat wil elk kind in het Westland in de gelegenheid stellen zijn of haar talenten te ontdekken en verder te ontwikkelen.

Cijfers 2008-2009

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
mavo	6,8	6,5	97,0

Aantal leerlingen 450

Aantal medewerkers 45

Verzuimpercentage

2008	3,9%
2009	2,5%

"Als ik de leerlingen zie werken tijdens de interne stage, dan kijk ik naar zelfstandige leerlingen die werkopdrachten kunnen uitvoeren zonder gemopper, ook als ze de opdracht niet erg leuk vinden, en die collegiaal gedrag laten zien. Daardoor kunnen ze in klas vier op stage buiten de school in een écht bedrijf."

Wilco Noordermeer, docent en verantwoordelijk voor de interne stage

Locatie Lage Woerd

Praktijkonderwijs, vmbo en lwoo

Betrokkenheid als middel

Leerlingen stimuleren in wat ze wel kunnen, in plaats van benadrukken wat ze niet kunnen. Docenten die erg betrokken zijn bij hun leerlingen. En een heel sterk mentoraat. Het zijn de middelen waarmee ISW Lage Woerd het maximale uit ieder kind haalt.

'Zonder relatie geen prestatie.' Het motto waar directeur Martin Wolf graag gebruik van maakt, zegt eigenlijk alles over waar ISW Lage Woerd voor staat: de zorg voor de leerlingen staat centraal. "Deze school is een warme, sterk op de leerling gerichte gemeenschap, waarbij het pedagogische voor het didactische gaat. Er is veel aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen." Op ISW Lage Woerd krijgen alle leerlingen - ongeacht de onderwijsvorm - nadrukkelijk begeleiding. Zo worden alle eerstejaars door hun mentor thuis bezocht en zijn er veel gesprekken met ouders en leerlingen. Het uiteindelijke doel van de school blijft om

leerlingen af te leveren die kunnen doorstromen naar de derde klas vmbo, het mbo-niveau één of twee, of een goede positie kunnen bemachtigen op de arbeidsmarkt. Door de goede zorg en vele aandacht kan bijvoorbeeld tachtig procent van de leerlingen met leerwegondersteuning doorstromen naar het reguliere vmbo in de bovenbouw, zonder leerwegondersteuning. Afgelopen jaar is ISW Lage Woerd gestart met regulier vmbo. Volgens Wolf gaat het om een voorzichtige start, omdat de basisscholen in en rond Naaldwijk de locatie Lage Woerd nog moeten weten te vinden. De vorming in 2011 van het vakcollege zal de toestroom versterken, meent hij. "Ik denk dat de leerlingen gebaat zijn bij een traject met heel veel praktijk. En we zijn er al heel ver in. We hebben bijvoorbeeld al goed geoutilleerde lokalen."

Op eigen benen

Voor leerlingen van het praktijkonderwijs bestaat op ISW Lage Woerd sinds kort de mogelijkheid om het zogenoemde AKA-diploma te halen, de arbeidsmarkt gekwalificeerde assistent. Daarmee is het mogelijk om door te stromen naar het mbo één. Wolf: "Bij de start van het praktijkonderwijs had ik veel verdrietgesprekken met ouders. Zij zeiden: 'Nu krijgt ons kind geen diploma en is het niks waard in de maatschappij.' Dit jaar zijn we al in staat om zestig procent van onze leerlingen een AKA-diploma te laten halen."

Daarnaast is de school, samen met andere scholen voor praktijkonderwijs in Westland, bezig met een regionaal diploma voor praktijkschoolleerlingen.

Het regionale bedrijfsleven kan aangeven welke competenties de leerlingen moeten bezitten, en in ruil daarvoor krijgt het diploma erkenning.

Nadat eerder al een eigen werkplaats was opgezet, is afgelopen jaar met geld van het Europees Sociaal Fonds een woonhuis gehuurd waar leerlingen van het praktijkonderwijs het dagelijks leven kunnen ervaren. Leren de huur te betalen, behangen, de wc schoonmaken, met burens omgaan en boodschappen doen. "Het leidt tot zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, voor jezelf denken", zegt Wolf. "Wij willen dat leerlingen van het praktijkonderwijs, als ze hier met zeventien, achttien jaar van school af gaan, echt op eigen benen kunnen staan. Ze moeten zelfstandig kunnen wonen, maar ook een plek in de maatschappij krijgen waar ze eigen verantwoordelijkheid hebben."

Ambitie

ISW Lage Woerd wil met een goed pedagogisch klimaat leerlingen helpen verder op weg te komen.

Cijfers 2008-2009

Slagingspercentage

Leerlingen van ISW Lage Woerd doen geen officieel eindexamen.

Aantal leerlingen 276

Aantal medewerkers 52

Verzuimpercentage

2008 3,2%

2009 7,6%

*"Sweelincklaan, als het iets meer mag zijn."
Evert- Jan Loen, teamleider*

Locatie Sweelincklaan

Vmbo, mavo en havo

Anders leren in een zorgzame school

Een leerling die zijn school niet afmaakt, dat kennen ze niet bij ISW Sweelincklaan. Het aantal voortijdig schoolverlaters bedroeg er vorig jaar nul. Overmatig spijbelen is er evenmin bij, met dank aan het uitstekende zorgsysteem van de school.

Iedere leerling moet altijd iemand kunnen vinden om mee te praten, vindt directeur Lorna Staats. Of het nu gaat om iets persoonlijks of om de leerprestaties. De leerlingbesprekingen van de school gaan niet alleen over de cijfers, maar ook over de leerling zelf. "Het kan niet zo zijn dat een leerling ergens mee zit en wij het niet merken", zegt Staats. "Bovendien willen we snel handelen. Heb je vandaag een probleem, dan pakken we het ook vandaag aan. En niet over twee weken eens kijken of we tijd hebben om er aandacht aan te besteden."

De uitstekende sfeer, de goede begeleiding en de zorg op school dragen er toe bij dat ISW Sweelincklaan in alle onderzoeken hoog genoteerd staat voor de goede examenresultaten en het uitstroomniveau. Staats: "Van leerlingen die naar het mbo gaan, horen we altijd dat ze in het begin een makkie hebben, omdat wij hier al zo ver zijn met de lesstof." Ook de overstap van mavo naar havo krijgt veel aandacht. De komende tijd gaat een werkgroep aan de slag om te kijken waar die aansluiting nog verbeterd kan worden. Naast alle belangstelling die er is voor de start van het vakcollege, wil de school laten merken dat ze ook dáár sterk in is.

Verdiepen

Dit jaar is op ISW Sweelincklaan een aantal onderwijsvernieuwingen voorbereid, die komend schooljaar hun beslag zullen krijgen. Een van de meest in het oog springende daarvan zijn de XL-lessen. In drie blokken van zes weken krijgen leerlingen cursussen of workshops over onderwerpen die hen aanspreken, zoals koken, mode, *gaming*, fotografie en sport.

Het accent daarbij ligt volgens Staats op 'anders leren'. Breder en verdiepend opgezet, met het accent op vaardigheden en op competenties als samenwerken, zelfstandigheid en elkaar helpen. "Stel dat er basketbal op het programma staat. Dan gaat het er niet om een potje te basketballen – dat kan tijdens de reguliere gymles ook. We laten leerlingen zien wat het voor sport is, we brengen ze bijvoorbeeld in contact met topsporters, leren ze om een clinic in elkaar te zetten of een jeugdteam een training te geven. Eigenlijk alles wat er meer is dan alleen de sport zelf beoefenen."

De XL-lessen starten volgend jaar in de brugklas en worden een jaar later uitgebreid naar de tweede klassen. Of ook de bovenbouw aan bod komt wordt daarna bekeken. "We laten de derde- en vierdeklassers komend jaar assisteren als hulpdocenten. We kijken nog of ze later zelf ook workshops krijgen."

Daarnaast is ISW Sweelincklaan druk bezig met digitale onderwijsontwikkeling. Afgelopen jaar is veel aandacht gegeven aan scholing van personeel en uitbreiding van de elektronische leeromgeving. Volgend jaar gaat de school aan de slag met mediawijsheid in de informaticalessen.

Leerlingen kunnen dan een 'digitaal rijbewijs' te halen. Dit onderwerp gaat in de brugklassen van start in de informaticalessen. Daarna kunnen leerlingen buiten de reguliere lessen om in eigen tempo aandacht aan het onderwerp blijven besteden.

Ambitie

Elke dag werken aan een betere school.

Cijfers 2008-2009

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
mavo	7,0	6,7	99,2

Aantal leerlingen 622

Aantal medewerkers 70

Verzuimpercentage

2008	5,5%
2009	8,1%

Financiën

Exploitatierkening (x €1000)

	2009	2008
BATEN		
Rijksvergoeding	€ 30.326	€ 27.739
Overige overheidsbijdragen	€ 51	€ 22
Overige Baten	€ 2.029	€ 1.166
	€ 32.406	€ 28.927
LASTEN		
Personele lasten	€ 26.400	€ 24.274
Afschrijvingslasten	€ 522	€ 443
Huisvestingslasten	€ 1.780	€ 1.710
Overige lasten	€ 4.382	€ 3.030
	€ 33.084	€ 29.457
Saldo baten en lasten	€ (678)	€ (530)
Financiële baten en lasten	€ 462	€ 268
Buitengewone baten en lasten	€ 713	€ -
Netto resultaat	€ 497	€ (262)

Balans

	2009	2008
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiele vaste activa	€ 4.797	€ 2.392
Financiële vaste activa	€ -	€ -
	€ 4.797	€ 2.392
Vlottende activa		
Vorderingen	€ 4.652	€ 2.053
Liquide middelen	€ 1.993	€ 7.777
	€ 6.645	€ 9.830
Totaal activa		€ 12.222
PASSIVA		
Eigen vermogen	€ 6.949	€ 6.451
Voorzieningen	€ 2.736	€ 2.473
Schulden op lange termijn	€ -	€ -
Schulden op korte termijn	€ 1.756	€ 3.297
Totaal passiva	€ 11.441	€ 12.221

Ratio's

Solvabiliteit

2008	0,53
2009	0,61

Liquiditeit (current ratio)

2008	3,0
2009	3,8

Personele lasten/Totale lasten

2008	82%
2009	80%

Materiele lasten/Totale lasten

2008	18%
2009	20%

Afschrijvingslasten/Materiele lasten

2008	9%
2009	8%

Huisvestingslasten/Materiele lasten

2008	33%
2009	27%

Weerstandsvermogen

2008	22%
2009	21%

Cijfers 2008-2009

Aantal leerlingen

Gasthuislaan: 832

Madeweg: 192

Hoge Woerd: 486

Hoogeland: 1542

Irenestraat: 450

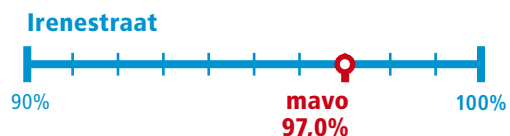
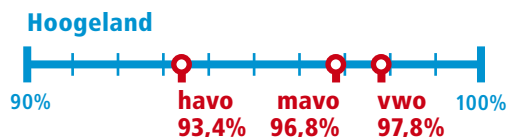
Lage Woerd: 276

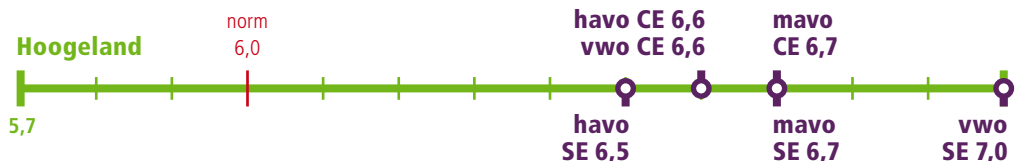
Sweelincklaan: 622

Slagingspercentages

Cijfer centraal examen en schoolexamen

Adressen

Algemene directie

Professor Holwerdalaan 52,
2672 LD Naaldwijk
Postbus 180, 2670 AD Naaldwijk
T (0174) 62 18 55
F (0174) 64 13 56
E adir@isw.info

ISW Gasthuislaan

havo/vwo en vwo-plus

Gasthuislaan 145, 2694 BE 's-Gravenzande
Postbus 78, 2690 AB 's-Gravenzande
T (0174) 44 55 88
F (0174) 44 55 87
E gasthuislaan@isw.info

ISW Madeweg

onderbouw mavo/havo en onderbouw havo/vwo

Madeweg 1, 2681 PJ Monster
T (0174) 24 78 38
F (0174) 24 27 42
E madeweg@isw.info

ISW Hoge Woerd

bovenbouw vmbo en lwoo

Hoge Woerd 2, 2671 DG Naaldwijk
Postbus 110, 2670 AC Naaldwijk
T (0174) 62 09 43
F (0174) 62 31 15
E hogewoerd@isw.info

ISW Hoogeland

mavo, havo, vwo, vwo^{xtra}

Professor Holwerdalaan 52-56,
2672 LD Naaldwijk
Postbus 114, 2670 AC Naaldwijk
T (0174) 62 89 61
F (0174) 62 09 53
E hoogeland@isw.info

ISW Irenestraat

vmbo en mavo/havo

Irenestraat 35, 2685 CA Poeldijk
T (0174) 24 82 05
F (0174) 24 17 76
E irenestraat@isw.info

ISW Lage Woerd

pro, vmbo bl/kl en vmbo bl/kl met lwoo-onderbouw

Lage Woerd 2, 2671 AD Naaldwijk
Postbus 14, 2670 AA Naaldwijk
T (0174) 61 53 10
F (0174) 61 53 28
E lagewoerd@isw.info

ISW Sweelincklaan

vmbo en mavo/havo

Sweelincklaan 1,
2692 BA 's-Gravenzande
Postbus 242, 2690 AE 's-Gravenzande
T (0174) 41 44 00
F (0174) 41 59 93
E sweelincklaan@isw.info

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van ISW.
September 2010

Tekst

Michel Schreuder

Eindredactie

Breeve Media & Communicatie

Fotografie en vormgeving

Flint Creatieve Communicatie

Wilt u een extra exemplaar ontvangen?

Neem dan contact op met onze medewerker communicatie, Winnie Lijmbach,
T (0174) 62 18 55 of mail wlijmbach@isw.info.

Interconfessionele Scholengroep Westland

De Interconfessionele Scholengroep Westland bestaat uit zes scholen en een centrale directie.

Het onderwijs omvat:

- praktijkonderwijs
- leerwegondersteunend onderwijs
- vmbo
- mavo
- havo
- vwo

www.isw.info